

RAZI - QM - FO - 07/05

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز آموزشی و درمانی رازی

عنوان دستورالعمل (Instruction):

نظافت، شستشو و گندزدایی و لکه زدایی بخش ها/واحدها با توجه به شرایط اختصاصی آنها

کد دستورالعمل: RAZI - EHU - IN - 01/05

دامنه دستورالعمل: کل بیمارستان

تعداد صفحه: 5

شماره ویرایش: 05

تاریخ بازنگری: 1403.3.10

گامهای دقیق انجام کار : (به ترتیب اجرای آن با مشخص کردن مسئول انجام)

1. مسئول بهداشت محیط باید با هماهنگی کمیته بهداشت محیط کلاسهای آموزشی برای کارکنان کلیه رده ها در خصوص نحوه نظافت، گندزدایی و ضدعفونی در واحدها برگزار نماید.
2. مسئول بهداشت محیط باید با هماهنگی کمیته بهداشت محیط و کمیته بهبود کیفیت انواع پمفلت و بروشور آموزشی در خصوص مواد گندزدا و ضدعفونی کننده تهیه نماید و در اختیار کارکنان قرار دهد.
3. تجهیزات، ابزار و مواد لازم برای نظافت و گندزدایی باید با انتخاب و نظارت کمیته بهداشت محیط در اختیار کلیه واحدها قرار گیرد.
4. کارکنان خدماتی باید هنگام نظافت و گندزدایی واحدها از وسایل حفاظت فردی مناسب استفاده کنند.
5. کارکنان خدماتی باید نظافت را از قسمت تمیز شروع نمایند و در قسمت کثیف به اتمام برسانند.
6. محلولهای پاک کننده و وسایلی که برای نظافت استفاده می شوند، ممکن است شدیداً با باکتری ها آلوده شده باشند که بایستی پس از اتمام نظافت سریعاً از محیط درمان بیماران و یا تهیه مواد غذایی دور گردند.
7. استفاده از مواد ضدعفونی کننده، نوع آن و دستورالعمل مربوط به رقت بایستی حتماً با هماهنگی کمیته بهداشت محیط و کنترل عفونت بیمارستان صورت پذیرد.
8. توالت ها و سایر مناطق مرطوب مشابه، حداقل روزانه یکبار نیاز به نظافت دارند. فواصل زمانی این نظافت در بخش ها براساس صلاح دید مسئول بخش تعیین شود و توسط پرسنل خدمات انجام پذیرد.
9. مواد دترجنت معمولی جهت استفاده کافی بوده و بایستی توسط نیروی خدماتی بصورت تازه و روزانه تهیه گردند.
10. وسایل مربوط به این نظافت از قبیل سطلها، وسایل تمیزکننده زمین و سایر سطوح بایستی تمیز و بصورت خشک نگهداری شده و در محل مناسب تخلیه گردند.
11. خشک نمودن وسایل تمیزکننده زمین لازم بوده زیرا این وسایل به راحتی با باسیل های گرم منفی آلوده میشوند، جهت خشک شدن سریعتر سطلها بایستی پس از شستشو بصورت وارونه قرار گرفته و وسایل نظافت زمین نیز آویزان قرار داده شوند.
12. وسایل تمیز کننده پس از استفاده در اتاق بیماران عفونی و یا اتاق های ایزوله و قبل از استفاده در اتاق بیماران که نقص سیستم ایمنی دارند، بایستی گندزدایی شوند.
13. نظافت دیوارها و سقف جهت جلوگیری از آلودگی و کثیفی ظاهری بایستی در فواصل منظم و در حد کافی صورت گیرد تا خاک و لکه بر روی آنها مشاهده نشود. این فاصله بطور معمول نباید از 12 تا 24 ماه جهت بخشهای معمولی و از 6 ماه برای اتاقهای عمل تجاوز نماید.
14. در صورت پاشیده شدن خون و مایعات آلوده به خون در محیط (به دلیل احتمال آلودگی با عوامل بیماریزای منتقله از راه خون مانند HIV و...) پرسنل خدمات موظف است پس از پوشیدن دستکش محافظ، خون و مواد آلوده را با حوله یکبار مصرف جمع آوری و پاک نماید. محل مورد نظر را با محلول هیپوکلریت سدیم (آب ژاول خانگی، وایتکس) گندزدایی نماید. اگر سطح آلوده صاف باشد از رقت 1% و در صورت داشتن خلل و فرج از رقت 10% ماده گندزدا استفاده شود. ماده مانند (سارفوسپت II یا هریک از محلولهای گندزدای کف زمین که مطابق لیست ارسالی در داروخانه بیمارستان موجود است) نیز مناسب میباشد.
15. گندزدای مورد استفاده بایستی بطور صحیح و دقیق رقیق شده و برای هر بار استفاده بصورت تازه تهیه گردد. در مورد مقدار

RAZI - QM - FO - 07/05

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز آموزشی و درمانی رازی

- زیادخون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده (بیشتر از 30 cc) یا خون و سایر مایعات همراه با شیشه شکسته یا اشیاء نوک تیز رعایت نکات زیر ضروری است:
16. باید پارچه تنظیف یکبار مصرف روی آن پهن نمود و موضع را پوشاند.
 17. روی آن محلول هیپوکلریت سدیم با رقت یک به ده ریخت و حداقل 10 دقیقه صبر کرد.
 18. با حوله یکبار مصرف آن را جمع کرده در صورت وجود شیشه خورده در سفتی باکس و در غیر این صورت در سطل زرد و کیسه زرد رنگ قرار داد و با آب و دترجنت محل مورد نظر را شست.
 19. در نهایت گندزدایی با آب ژاول 1 به 100 انجام گیرد.
 20. استفاده از دستکش و ماسک در تمام موارد فوق الزامی است.
 21. روی کمد ها، قفسه ها و سایر سطوح بایستی روزانه با یک محلول دترجنت تازه تهیه شده و دستمال یکبار مصرف نظافت و گردگیری گردد. نیازی به گندزدایی این سطوح نمیباشد مگر با مایعات عفونی بدن و سایر مواد بالقوه عفونی آلوده شده باشند
 22. ایستگاه پرستاری، تلفن، مونیاتور، کیبورد، قفسه ها و ... باید روزانه و در هر شیفت کاری نظافت شود.
 23. یخچال ها، قاب عکس ها و تلویزیون بایستی بصورت هفتگی گردگیری و نظافت شود. دستگیره ها و کلیدهای برق باید حداقل روزی یکبار پاک شوند.
 24. در مورد توالی فرنگی مشترک بعد از استفاده بیمارانی که مبتلا به عفونت دستگاه گوارش می باشند ضد عفونی نمودن الزامی است. برای گندزدایی از هیپوکلریت سدیم با غلظت 10 سی سی در یک لیتر آب استفاده شود که پس از استفاده از آن، بایستی با آب شستشو شده و قبل از استفاده خشک گردد.
 25. حمام باید حداقل روزی یکبار توسط پرسنل خدمات شسته شوند ضمناً در هنگام شستشو کلیه شیرآلات، دوش و اتصالات نیز بایستی شستشو شود.
 26. در مورد بیماران عفونی بعد از استحمام و در مورد بیمارانی که زخم باز دارند قبل از استحمام باید حمام را گندزدایی نمود که برای اینکار از ترکیبات کلردار که خاصیت خورندگی نداشته باشد میتوان استفاده نمود.
 27. محل شستشوی دست ها بایستی حداقل بصورت روزانه توسط پرسنل خدمات تمیز گردد.
 28. در مواردی که بیمار عفونی یا مبتلا به ارگانوسمهای مقاوم و یا ارگانوسمهای مشکل زا باشد، بایستی از ماده گندزدای مناسب استفاده شود.
 29. انبارها باید هر هفته با دستمال مرطوب گردگیری شوند و از گذاشتن کارتن در انبار خودداری شود.
 30. شستشوی پرده های هر بخش بر حسب نوع آن متفاوت است. پرده های پارچه ای: شستشو معمولاً هر 6 ماه یکبار با آب و دترجنت انجام شود. در صورت عدم رویت آلودگی واضح معمولاً هر شش ماه یکبار با آب دترجنت کافی است و شستشوی* پرده های کرکره ای: هر دو هفته یکبار با یک دستمال محتوی دترجنت گردگیری صورت گیرد و هر 3 ماه یکبار شستشوی کامل با آب و دترجنت انجام شود. در صورتی که پرده ها با خون و ترشحات بیمار آلوده گردد علاوه بر شستشو، گندزدایی ضرورت دارد.
 31. در پایان هر شیفت کاری که زباله ها تخلیه میشود بایستی سطل های زباله با آب داغ و دترجنت (مواد پاککننده) شستشو شود و به صورت وارونه نگهداری گردند تا خشک شده و سپس کیسه زباله جدید با رنگ مناسب جایگزین گردد.
 32. تخت و لاکر راهنگام اقامت بیمار باید توسط نیروی خدماتی با یک دستمال مرطوب به مواد گندزدا، گندزدایی نمود. بعد از ترخیص هر بیمار: (1) شستشو با ماده دترجنت (2) گندزدایی (3) خشک کردن الزامی است.
 33. از دستگاه شستشو و ضد عفونی کننده همراه با حرارت 90°C به مدت 1 دقیقه بایستی استفاده شود. در صورتی که دستگاه شستشو موجود نبود. لگن و لوله ها در پایان هر شیفت در محلول وایتکس یک به صد گندزدایی شود.
 34. وسایل مربوط به نظافت از قبیل سطل ها، نخ تی بایستی خشک شده و در محل مناسب نگهداری شود. تی ها باید پس از استفاده همیشه آویزان بمانند. خشک نمودن زمین لازم بوده چون محیط های مرطوب و آلوده، امکان رشد باسیل های گرم منفی را فراهم می کنند. نخ تی هر 25-30 روز یکبار باید تعویض شود.

RAZI - QM - FO - 07/05

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز آموزشی و درمانی رازی

35. مناطقی از بیمارستان نظیر پذیرش، پاییون ها و کتابخانه که تماس با بیمار ندارند، نظافت عادی توصیه می شود.
36. در دوران بحران کرونا برای جمع آوری پسماندهای عفونی شامل گان ماسک و دستکش از سطل زباله زرد رنگ و بین زرد رنگ استفاده شود.
37. پاییون دستیاران اینترنها و رختکن دانشجویان باید روزانه نظافت و گندزدایی شوند.
38. درب های الکترونیک پاییون ها باید روزانه با پد الکلی گندزدایی شوند.
39. کلاس های آموزشی مربوط به پاکسازی و نظافت جهت پرسنل کادر خدمات میبایست به صورت چهره به چهره در بازدید های روزانه توسط کارشناسان بهداشت محیط و کنترل عفونت و در طول سال برگزار شود .
40. مکانهای نگهداری بیمارانی که عفونی نبوده یا حساسیت بالایی ندارند، روشهای مورد استفاده ی نظافت باید به گونه ای باشد که گرد و غبار ایجاد نکند . در این محیط ها ابتدا بایستی هر گونه آلودگی با خون و مایعات دیگر بدن گندزدایی شده و سپس نظافت صورت گیرد.
41. نظافت بخش های ایزوله یا بخش های عفونی، بخش مراقبت های ویژه و بخش دیالیز و بخشهایی که بیماران کرونایی در آنها بستری هستند نظافت با دترجنت و سپس محلول های گندزدا حداقل دو بار در روز الزامی است.
- پاک سازی و نظافت اتاق عمل بین هر عمل جراحی به شرح ذیل توسط پرسنل خدمات انجام شود :
42. تهیه محلول گندزدای تازه و یا استفاده از محلول های گندزدای تاریخ دار با پایه هیپوکلریت سدیم ، پراکسید هیدروژن و پر استیک اسید با هماهنگی و طبق پروتکل بهداشت محیط
43. شستن دست ها و پوشیدن دستکش
44. جمع آوری و حذف پسماندها
45. جمع آوری و حذف همه ملحفه های کثیف
46. در آوردن دستکش و تمیز کردن دست ها
47. استفاده از پارچه نمدار آغشته به محلول گندزدا (برای سطوح و ابزار مختلف مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان) برای تمیز و گندزدایی سطوح افقی که در تماس با بیمار یا مایعات بدن می باشد شامل بالای لامپ های جراحی ، فشارسنج ، شریان بند
48. پاکسازی مخزن ساکشن ، بخش های انعکاسی لامپ های جراحی
49. پاکسازی و گندزدایی تخت
50. پاکسازی تجهیزات الکترونیکی مانند مانیتورها طبق دستورالعمل شرکت سازنده و مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان
51. کشیدن تی نمدار در فواصل 1 الی 1/3 متر (3 تا 4 فوتی) محیط اطراف تخت (قسمت های بزرگتر اگر آلودگی موجود است) ، گندزدایی نخ طی برای هر بیمار
52. تعویض کیسه پسماند
53. پس از اتمام پاکسازی در آوردن دستکش و تمیز کردن دست ها

RAZI - QM - FO - 07/05

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز آموزشی و درمانی رازی

14- پاک سازی و نظافت اتاق عمل در پایان هر روز به شرح ذیل توسط پرسنل خدمات انجام شود :

54. تهیه محلول گندزدای تازه و یا استفاده از محلول های گندزدای تاریخ دار
55. تمیز کردن دستها و پوشیدن دستکش
56. جمع آوری و حذف پسماندها
57. جمع آوری و حذف همه ملحفه های کثیف
58. در آوردن دستکش و تمیز کردن دستها
59. پاکسازی و گندزدایی لامپها و اشیایی که از سقف آویزان شده است
60. پاکسازی و گندزدایی همه دستگیره های درب ، کلید لامپ ، کنترل ها
61. پاکسازی و گندزدایی تلفن ها و صفحه کلید کامپیوتر
62. بررسی نقطه ای دیوارها برای پاکیزگی
63. پاکسازی و گندزدایی همه سطوح بیرونی ماشین ها و تجهیزات (به عنوان مثال تجهیزات بیهوشی مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان ، اختصاص زمان کافی خشک شدن برای گندزدایی
64. پاکسازی و گندزدایی کلیه اسباب و اثاثیه و (مبلمان) شامل چرخ ها
65. پاکسازی و گندزدایی همه سطوح بیرونی کابینت ها و درب ها ، بخصوص اطراف دستگیره ها
66. پاکسازی و گندزدایی تمام سطوح افقی
67. تمیز کردن سینک اسکراب جراحی و دیواره های اطراف
68. تی کشیدن کف ، اطمینان از اینکه تخت جابجا شده و زیر آن شسته شده است ، جابجایی همه اسباب اتاق به مرکز اتاق ادامه تمیز کردن کف ، به کار بردن مقدار کافی از محلول گندزدا / شوینده برای اطمینان از اینکه کف ۵ دقیقه خیس می ماند ، استفاده از نخ تی و محلول های تازه برای هر اتاق (یا گندزدایی نخ تی بین هر اتاق)
69. قرار دادن کلیه اسباب در محل اختصاصی خود
70. هر تعمیر مورد نیاز گزارش شود
71. تعویض و ذخیره کردن تجهیزات پاکسازی
72. پس از اتمام پاکسازی در آوردن دستکش و تمیز کردن دست ها
73. برای بخشهای حساس مانند بخشهای ایزوله، ای سی یو ، پیوند و اتاقهای عمل باید برای تکمیل نظافت و گندزدایی از روش مکمل مانند لامپهای UV استفاده نمود.
74. - پرسنل خدماتی در واحد سرد خانه متوفیان با توجه به شرح وظایف محوله می بایست با رعایت احتیاطات استاندارد نسبت به موارد ذیل اقدام نمایند :
75. کف سرد خانه ، بایستی روزانه و در طول سال نظافت و با محلول گندزدای مناسب گندزدایی گردد .
76. کلیه کفشورهای موجود بایستی مجهز به توری بوده و این توریها روزانه و در طول سال نظافت شوند .

RAZI - QM - FO - 07/05

دانشگاه علوم پزشکی گیلان
مرکز آموزشی و درمانی رازی

77. تی های مورد استفاده در سردخانه بایستی بعد از هر بار استفاده توسط نیروی خدماتی در طول روز و در شیفت‌های مختلف کاملاً شسته و از قرار دادن تی ها بصورت مرطوب روی زمین اکیداً خودداری شود .
78. داخل کتوهای نگهداری جسد بایستی توسط نیروی خدماتی طبق برنامه اعلامی در واحد بطور مرتب نظافت و با استفاده از محلول ضد عفونی کننده مناسب گند زدایی گردد (طبق آموزش های داده شده جهت استفاده از محلول های مورد استفاده در بیمارستان)
79. نخ تی باید توسط نیروی خدماتی بصورت خشک و در محل مناسب نگهداری شود و تی ها باید همیشه آویزان باشند .
80. در هنگام کار از لباس کار مناسب و دستکش و در هنگام شستشوی کف سردخانه جسد حتماً از چکمه استفاده گردد
81. - گندزدایی طبقات و سطوح سردخانه ها و همچنین دیوار و کف با محلول گندزدای مناسب
82. گندزدایی طبقات سرخانه از قسمت های جلویی آغاز و در قسمت انتهای سینی پایان پذیرد همچنین سطوح سردخانه نیز از بالا به پایین گندزدایی گردد .
83. کف و دیوار ها و نیز قسمت خارجی سردخانه ها باید بصورت روزانه و سینی ها و قسمت های داخلی سردخانه بعد از هر بار تخلیه و خارج ساختن جسد نظافت و گندزدایی شود .
84. - کلیه اقدامات در خصوص نظافت سردخانه در فرم های مربوطه در سردخانه یادداشت شود .
85. - استفاده از تجهیزات حفاظت فردی (دستکش، لباس کار، چکمه، عینک) حین کار الزامی می باشد .
86. کلیه کارکنان خدماتی و کادر درمانی باید لیست مواد گندزدا و ضد عفونی که کارشناس بهداشت محیط در فواصل زمانی چند ماهه تهیه می نماید را در دسترس داشته و مواد گندزدای لازم را از داروخانه دریافت نموده و طبق دستور مورد استفاده قرار دهند و نکات احتیاطی را که به آن اشاره شده است مورد توجه جدی قرار دهند.
87. کلیه کارکنان خدماتی بخش های کرونایی و سردخانه جسد باید روزانه محلول گندزدای هیپوکلریت سدیم به نسبت یک به 9 تهیه نمایند و برای گندزدایی سرویس هاتی بهداشتی ، تی نخی و گندزدایی اجساد استفاده کنند. این محلول فقط به مدت 24 ساعت قابل استفاده است.

منابع، امکانات و کارکنان مرتبط: مواد گندزدا و ضد عفونی کننده و شوینده ، کارکنان خدماتی

منابع /مراجع: تجربیات بیمارستان ، کتاب نظام مراقبتها و کنترل عفونتهای بیمارستانی